

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 14 lipca 2022 r.
sprawy **D. S.**
skazanego z art. 258 §1 k.k. i in.,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 27 stycznia 2022 r., sygn. akt II AKa (...),
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 4 maja 2021 r., sygn. akt XVIII K (...),

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. obciążyć skazanego kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

D. S. został skazany wyrokiem Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 4 maja 2021 r., sygn. akt XVIII K (...), na karę:

- roku pozbawienia wolności za czyn z art. 258 § 1 k.k., polegający na udziale w zorganizowanej grupie przestępczej,
- 9 lat pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości 500 stawek dziennych po 80 złotych każda za czyny opisane w punktach II – XIX aktu oskarżenia, z tym uzupełnieniem, że łączna wartość pojazdów, które oskarżony przyjął, pomagał w ich ukryciu i przerabiał ich znaki identyfikacyjne wynosiła 3.892.041,85 zł, a czyny te zostały podjęte w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego

zamiaru i stanowią jeden czyn ciągły, wypełniający dyspozycję art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., art. 306 k.k., art. 299 § 1 i 5 k.k., art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k., art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., art. 65 § 1 k.k., art. 12 § 1 k.k. i art. 4 § 1 k.k.

Sąd wymierzył oskarżonemu za zbiegające się przestępstwa karę łączną 9 lat pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 45 § 1 k.k. orzekł przepadek korzyści majątkowej uzyskanej przez oskarżonego z przestępstwa w kwocie 70.367 złotych.

Obrońca oskarżonego wniósł apelację od powyższego wyroku, zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

I. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za postawę zaskarżonego rozstrzygnięcia, polegający na przyjęciu, że oskarżony D. S. brał udział w zorganizowanej grupie przestępczej przypisanej mu w pkt. 1 wyroku oraz że zachowań przypisanych w ramach czynu ciągłego w pkt. 2 wyroku dopuścił się w ramach zorganizowanej grupy przestępczej;

II. naruszenie prawa materialnego - art. 299 § 1 i 5 k.k., poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie w ustalonym stanie faktycznym, że znamiona określone w w/w przepisach realizuje czynność sprawcza polegająca na przyjęciu przez oskarżonego korzyści majątkowej w kwocie 1000 euro, w związku z przerobieniem przez niego znaków identyfikacyjnych pojazdów wskazanych w opisach zarzucanych mu czynów, a także że przestępstwem bazowym, z którego owa korzyść, w postaci pieniędzy przekazanych oskarżonemu miała zdaniem Sądu pochodzić - była kradzież z włamaniem tychże pojazdów oraz oszustwo polegające na wprowadzeniu w błąd ustalonych (w niektórych spośród wszystkich zachowań zarzucanych oskarżonemu), pokrzywdzonych co do źródła pochodzenia pojazdów;

III. naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na treść rozstrzygnięcia, a to:

- art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. - poprzez sprzeczność w sentencji wyroku, polegającą na zaniechaniu opisanego przez Sąd na nowo ukształtowanego czynu, pomimo zasadnego przyjęcia przez Sąd, że oskarżony przypisanych mu w wyroku zachowań dopuścił się w warunkach czynu ciągłego, określonego w art. 12 § 1 k.k. i przyjęciu, że oskarżony przypisanym mu w wyroku czynem ciągłym zrealizował

kumulatywnie znamiona określone w art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k., co w konsekwencji, przy tak opisanym czynie ciągłym, prowadziło do dekompletacji znamion pomocnictwa do czynu z art. 286 § 1 k.k. oraz 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.;

- art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 424 k.p.k. - polegającą na sprzeczności pomiędzy ustaleniami faktycznymi poczynionymi w uzasadnieniu skarżonego wyroku, a treścią jego sentencji - polegają na przyjęciu z jednej strony w treści uzasadnienia wyroku, że znamiona określone w art. 299 k.k. realizuje czynność sprawcza polegająca na przyjęciu przez oskarżonego D. S. korzyści majątkowej w kwocie 1000 euro, mimo iż w treści czynów zarzuconych oskarżonemu, co do których odwołał się Sąd Okręgowy wskazano, że w/w zamię realizuje „znaczne utrudnienie stwierdzenia przestępczego pochodzenia” pojazdu;

IV. rażącą niewspółmierność (surowość) kary jednostkowej pozbawienia wolności orzeczonej wobec oskarżonego za czyn przypisany mu w pkt. 2 w wymiarze 9 lat pozbawienia wolności, a w konsekwencji kary łącznej w w/w rozmiarze.

Podnosząc powyższe wniosk o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

1. uchylenie rozstrzygnięcia o karze łącznej;
2. uniewinnienie oskarżonego od popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt. 1 oraz wyeliminowanie z opisu przypisanego oskarżonemu czynu w pkt. 2 sformułowania „w warunkach zorganizowanej grupy przestępczej”;
3. wyeliminowanie z kwalifikacji prawnej czynu przypisanego w pkt. 2 art. 299 § 1 i 5 k.k., art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 k.k., art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. oraz z opisu nowo ukształtowanego czynu ciągłego znamion określonych w w/w przepisach;
4. wyeliminowanie z podstawy wymiaru kary art. 64 § 2 k.k.;
5. złagodzenie kary pozbawienia wolności orzeczonej za czyn przypisany w pkt. 2 i orzeczenie jej w dolnych granicach ustawowego zagrożenia przewidzianego w art. 294 k.k.; ewentualnie zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie kary łącznej, złagodzenie kary jednostkowej pozbawienia wolności orzeczonej za czyn przypisany w pkt. 2 oraz orzeczenie kary łącznej pozbawienia wolności w oparciu o zasadę pełnej absorpcji.

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 27 stycznia 2022 r., sygn. akt II AKa (...), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- uchylił rozstrzygnięcie o karze łącznej;
- w zakresie czynu przypisanego w punkcie 2. ustalił, iż czyn ten oskarżony popełnił w okresie od 1 kwietnia 2010 r. do 4 stycznia 2014 r., zakwalifikował ten czyn z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 306 k.k. i art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., art. 65 § 1 k.k., art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. oraz obniżył orzeczoną za ten czyn karę pozbawienia wolności do lat 7;
- orzekł wobec oskarżonego D. S. karę łączną 7 lat pozbawienia wolności.

W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Obrońca skazanego wniósł kasację od wyroku Sądu odwoławczego, zaskarżając go w całości i zarzucając:

I. rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść wyroku, a to:

- art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k., poprzez zaniechanie modyfikacji opisu czynu przypisanego D. S. w pkt. 2, pomimo wydania w tym zakresie rozstrzygnięcia reformatoryjnego, polegającego na wyeliminowaniu z kwalifikacji prawnej w/w czynu art. 299 § 1 i § 5 k.k., a który to opis byłby dostosowany do tak zmienionej przez Sąd Apelacyjny kwalifikacji prawnej czynu, w szczególności polegającej na wyeliminowaniu czynności sprawczych, składających się na te zachowania przypisane D. S. , które odpowiadały kwalifikacji z art. 299 § 1 i § 5 k.k. i stanowiły jego znamiona, w postaci „podejmowania czynności, które miały na celu znaczne utrudnienie stwierdzenia przestępczego pochodzenia pojazdów”, a co prowadzi jednocześnie do wewnętrznej sprzeczności tego opisu z przyjętą na etapie postępowania odwoławczego kwalifikacją prawną;

II. rażące naruszenie prawa materialnego, które miało istotny wpływ na treść wyroku, a to art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k., poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie za Sądem I instancji w opisie czynu ciągłego w pkt. 2, że skazany udzielił pomocy do czynu określonego w art. 286 § 1 k.k. (w ramach obostrzenia z art. 294 § 1 k.k.) podczas, gdy w oparciu o przyjęty przez Sąd I instancji stan faktyczny brak było możliwości uznania, że miał on świadomość

realizacji znamion skonkretyzowanego czynu, co do którego udziela pomocy, co w konsekwencji nie dawało podstaw do przyjęcia, że D. S. przez sam fakt przerabiania numerów identyfikacyjnych pojazdów, działał w zamiarze popełnienia w przyszłości przez inne osoby czynu stypizowanego w art. 286 § 1 k.k. i w ten sposób ułatwił jego popełnienie;

III. rażące naruszenie art. 433 § 2 k.p.k., które miało istotny wpływ na treść wyroku, poprzez brak prawidłowego odniesienia się do zarzutu apelacji obrońcy skazanego w zakresie czynu przypisanego w pkt. 1 wyroku Sądu Okręgowego, dotyczącego błędnego przyjęcia, iż D. S. brał udział w zorganizowanej grupie przestępczej przypisanej mu w pkt. 1 sentencji wyroku, oraz że zachowań przypisanych w ramach czynu ciągłego w pkt. 2 sentencji wyroku, dopuścił się w ramach zorganizowanej grupy przestępczej, podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynikało, aby zachowania te miały cechy, mogące świadczyć o udziale skazanego w ramach takiej struktury, w tym w szczególności, aby D.S. akceptował wspólny jej cel, posiadał więzi organizacyjne z jej członkami, a przede wszystkim aby swoim zamiarem obejmował udział w takiej strukturze, co w konsekwencji pozwalało jedynie, aby jego zachowania ocenić na płaszczyźnie formy zjawiskowej „zwykłego” współsprawstwa, nie zaś za wypełniające znamiona określone w art. 258 § 1 k.k.

Podnosząc powyższe, obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest bezzasadna w stopniu oczywistym, co zadecydowało o jej rozpoznaniu i oddaleniu na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

W pierwszym rzędzie należy zauważyć, że podniesione w kasacji zarzuty w zasadniczej części powielają zarzuty apelacyjne. Tymczasem „postępowanie kasacyjne ani nie stanowi trzeciej instancji, ani nie oznacza ponownego rozpoznania sprawy zakończonej już przecież prawomocnym wyrokiem” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2019 r., V KK 96/19).

Specyfika i wyjątkowość postępowania kasacyjnego nie pozwalają na prowadzenie „trzecioinstancyjnej” kontroli orzeczenia sądu pierwszej instancji, chronionego przymiotem prawomocności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2019 r., IV KK 694/18). Nie jest więc rzeczą Sądu Najwyższego ponowne rozpoznawanie zarzutów stawianych wyrokowi Sądu I instancji, o ile te zostały prawidłowo (co nie oznacza „zgodnie z interesem skarżącego”) rozpoznane przez sąd odwoławczy – jak to miało miejsce w niniejszej sprawie.

Co do kwestii niedokonania przez Sąd Apelacyjny zmian w opisie czynu przypisanego skazanemu w pkt. 2, którego podstawę prawną zmodyfikował ten Sąd, eliminując z niej art. 299 § 1 i 5 k.k. (pierwszy zarzut kasacji), należy stwierdzić, że zmiany takie nie były konieczne. Wręcz przeciwnie – to właśnie niezgodność między kwalifikacją prawną czynu a jego opisem, w kontekście treści uzasadnienia wyroku Sądu I instancji – przesądziła o częściowym uwzględnieniu zarzutu apelacji obrońcy i usunięciu art. 299 § 1 i 5 k.k. z podstawy prawnej skazania. Innymi słowy, Sąd odwoławczy uznał, że opis czynu w adekwatny sposób oddaje jego istotę, która polegała na podejmowaniu przez D. S. działań mających na celu ukrycie przestępczego pochodzenia pojazdów, co umożliwiło pozostałym członkom grupy przestępczej wprowadzenie ich na rynek jako niekradzionych. Dlatego, wbrew twierdzeniom obrońcy, można uznać, że sformułowania dotyczące podejmowania przez skazanego „czynności, które miały na celu znaczne utrudnienie stwierdzenia przestępczego pochodzenia pojazdów”, pojawiające się w opisach poszczególnych zdarzeń, wchodzących w skład czynu ciągłego, odpowiadają rzeczywistości. Zmiana w kwalifikacji prawnej czynu wynikała wyłącznie z braku ustaleń Sądu I instancji w przedmiocie „udaremniania lub znacznego utrudnienia ustalenia przestępczego pochodzenia przyjętej przez skazanego gotówki”. W tym zakresie Sąd Apelacyjny podzielił zarzut apelacji obrońcy i zmodyfikował podstawę prawną przypisanego skazanemu czynu.

Nie jest także zasadny drugi z podniesionych w kasacji zarzutów. Przede wszystkim nie ma on charakteru kasacyjnego. Sąd odwoławczy nie mógł naruszyć powołanych w podstawie prawnej tego zarzutu przepisów prawa materialnego - art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. poprzez błędne ich zastosowanie, bowiem wydając zaskarżony kasacją wyrok przepisów tych nie stosował. Do naruszenia

tych przepisów prawa materialnego nie mogło też dojść w instancji odwoławczej w konsekwencji zaakceptowania stanowiska Sądu I instancji o udzieleniu przez skazanego pomocy do czynu z art. 286 § 1 k.k. Jeżeli skarżący uważał, że brak było podstaw do przyjęcia takiego stanowiska, to w kasacji powinien stawiać zarzuty rażącego naruszenia przepisów prawa procesowego określającego obowiązki kontrolne sądu odwoławczego i wykazywać, że w wyniku nieprawidłowej kontroli instancyjnej doszło do utrzymania w mocy wadliwego wyroku. A takich zarzutów w kasacji nie sformułowano.

Niezależnie od tego nie jest on również trafny merytorycznie. Sąd Apelacyjny miał bowiem pełne podstawy do zaakceptowania ustaleń Sądu I instancji o świadomym udzielaniu przez D. S. pomocy do przestępstwa oszustwa. Zebrany w sprawie materiał dowodowy bez wątplenia pozwalał na przyjęcie, że skazany wiedział w jakim celu dokonuje przebicia numerów VIN poszczególnych, pochodzących z przestępstwa, pojazdów. Z tego względu możliwe było uznanie zachowania skazanego za przejaw pomocnictwa do oszustw popełnianych przez pozostałych członków zorganizowanej grupy przestępczej. Skarżący w kasacji nie zdołał skutecznie podważyć dotyczącego tej problematyki wyводу Sądu odwoławczego, w którym przedstawiono racjonalne i przekonujące argumenty (s. 8-9 uzasadnienia zaskarżonego wyroku).

Odnosząc się do trzeciego zarzutu kasacyjnego, należy podkreślić, że Sąd Apelacyjny w (...) szeroko uargumentował, dlaczego uznał, iż skazany działał w zorganizowanej grupie przestępczej. Przytoczył fragmenty zeznań świadka R. Z., które, jako zgodne z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym, należy ocenić jako wiarygodne, a z których wynika, iż D. S., zwany też w środowisku „D. złotą rączką”, znał członków grupy, regularnie z nimi współpracował i uczestniczył w spotkaniach służących koordynacji działań grupy. Słusznie więc Sądy obu instancji przyjęły, że były podstawy do pociągnięcia go do odpowiedzialności karnej za czyn z art. 258 § 1 k.k. W opisanej przez R. Z. - głównego świadka oskarżenia, a zarazem członka grupy - działalności widoczne są elementy świadczące o zorganizowaniu grupy przestępczej, takie chociażby jak planowanie przestępstw i podejmowanie działań mających na celu umożliwienie ich realizacji (w czym brał udział skazany), akceptacja celów przez każdego z członków

grupy (w tym w szczególności przez skazanego, mającego świadomość dalszego wykorzystania aut z przerobionymi przez niego numerami) oraz stała gotowość członków grupy do popełniania przestępstw. Świadczy to o skoordynowanym sposobie działania sprawców wedle ustalonego i aprobowanego przez wszystkich uczestników grupy podziału ról. Wszystkie te elementy wystąpiły w działaniach członków grupy, do której przynależał skazany, gdyż podzielili się oni rolami i udział każdego z nich stanowił dopełnienie całości procedury umożliwiającego uzyskanie korzyści majątkowej. Stąd przypisanie mu odpowiedzialności karnej za czyn z art. 258 § 1 k.k. trzeba uznać za uzasadnione okolicznościami sprawy.

Zarzut naruszenia przez Sąd Apelacyjny art. 433 § 2 k.p.k., poprzez brak prawidłowego odniesienia się do zarzutu apelacji obrońcy oskarżonego w zakresie czynu przypisanego w pkt. 1 wyroku Sądu Okręgowego, dotyczącego błędnego przyjęcia, iż D. S. brał udział w zorganizowanej grupie przestępczej, jest tym bardziej niezrozumiały, iż omówieniu go Sąd odwoławczy poświęcił 4 strony rzeczowych wywodów. Przedmiotowy zarzut apelacyjny został rozpoznany wręcz drobiazgowo i w sposób wzorcowy.

W świetle przeprowadzonych rozważań, wszystkie podniesione w kasacji zarzuty okazały się bezzasadne w stopniu oczywistym. Wskazują one bowiem nie tyle na wady postępowania apelacyjnego, co przede wszystkim stanowią polemikę z dokonanymi przez Sąd *meriti*, a zaakceptowanymi w instancji odwoławczej, ustaleniami faktycznymi. Nie dostrzegając podstaw do uwzględnienia przedmiotowej kasacji, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie, o kosztach postępowania rozstrzygając na podstawie art. 637a w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.